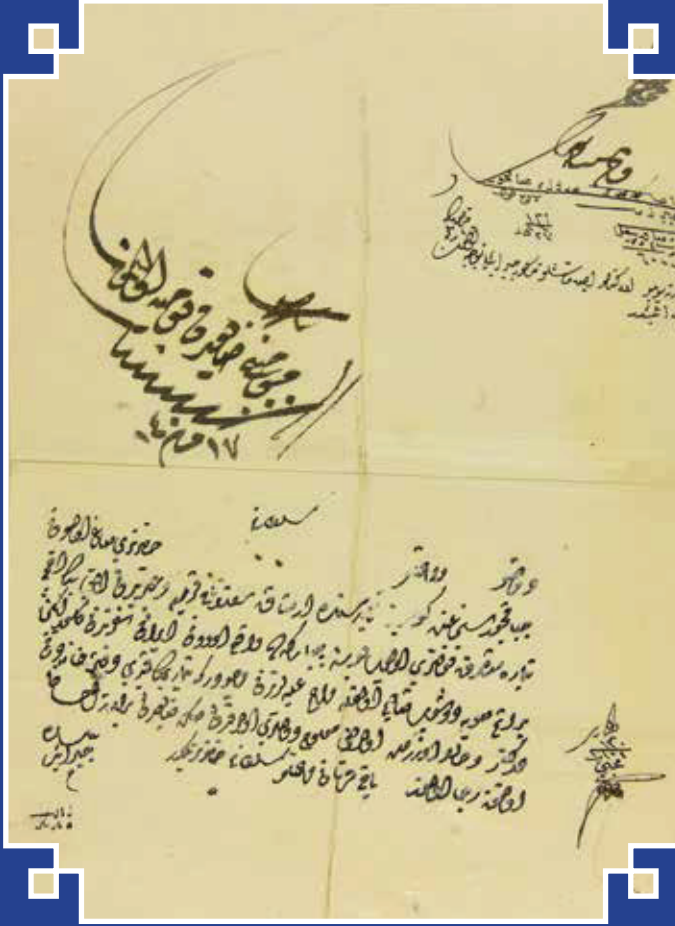

BİNGÖL ARAŞTIRMALARI

DERGİSİ THE JOURNAL OF BINGOL STUDIES

BİNGÖL ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
THE JOURNAL OF BINGOL STUDIES

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yıl / Year: 3 Cilt / Volume: 3 Sayı / Issue: 2
Ocak / January 2017

BİNGÖL ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
THE JOURNAL OF BINGOL STUDIES

Yıl / Year: 3 Cilt / Volume: 3 Sayı / Issue: 2
Ocak / January 2017

Onursal Editör / Honorary Editor
Prof.Dr. İbrahim ÇAPAK

Editör / Editor
Prof.Dr. Orhan BAŞARAN

Editör Yrd. / Co-Editor
Prof.Dr. Abdulkaki ÇETİN – Yrd.Doç.Dr. Ömer TOKUŞ – Yrd.Doç.Dr. İsmail NARİN

Sayı Editörü / Editor of Issue
Yrd.Doç.Dr. Ömer TOKUŞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Editor
Müslim AYYILDIZ

Tanıtım ve Halkla İlişkiler Müdürü / Advertising and Public Relations Manager
M. Emin YETİŞİR

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof.Dr. Abdullah BAYRAM (Nişantaşı Ünv.), Prof.Dr. Hüseyin Hüsnü GÜNDÜZ (İstanbul Yeni Yüzyıl Ünv.),
Prof.Dr. İbrahim ÇAPAK (İstanbul Ünv./ Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Mehmet BARCA (Ankara Sosyal Bilimler Ünv.),
Prof.Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Ünv.),
Doç.Dr. Abdulmuttalip ARPA (İstanbul Sabahattin Zaim Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Abdulkhakim BEKİ (İstanbul Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Bilal BAĞIŞ (Bingöl Ünv.), Yrd.Doç.Dr. İsmail NARİN (Bingöl Ünv.),
Dr. Adil BOR (DİB Haseki Eğitim Merkezi).

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof.Dr. Abdulkaki ÇETİN (Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Abdullah ÇELİK (Harran Ünv.),
Prof.Dr. Abdullah DİKEN (Konya Necmettin Erbakan Ünv.), Prof.Dr. Ahmet GÜRBÜZ (Bingöl Ünv.),
Prof.Dr. Cemalettin ERDEMCİ (Siirt Ünv.), Prof.Dr. Eşref TAŞ (Siirt Ünv.),
Prof.Dr. Gıyasettin ARSLAN (Fırat Ünv.), Prof.Dr. H. İbrahim BULUT (İstanbul Ünv.),
Prof.Dr. Hikmet TAN (Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Ünv.),
Prof.Dr. İbrahim ÇAPAK (İstanbul Ünv./ Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Mehmet BARCA (Ankara Sosyal Bilimler Ünv.),
Prof.Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Ünv.), Prof.Dr. Muhsin HALİS (Sakarya Ünv.),
Prof.Dr. Nazım HASIRCI (Dicle Ünv.), Prof.Dr. Orhan BAŞARAN (Bingöl Ünv.),
Prof.Dr. Ramazan SOLMAZ (Bingöl Ünv.), Prof.Dr. Sahip BEROJE (Van Yüzüncü Yıl Ünv.),
Prof.Dr. Yılmaz BİNGÖL (Yıldırım Beyazıt Ünv.), Doç.Dr. Abdulkhakim KOÇIN (TBMM),
Doç.Dr. Abdullah TAŞKESEN (Sakarya Ünv./ Bingöl Ünv.), Doç.Dr. Abdunasır SÜT (Bingöl Ünv.),
Doç.Dr. Enver ARPA (Ankara Sosyal Bilimler Ünv.), Doç.Dr. Metin YİĞİT (Dicle Ünv.),
Doç.Dr. Mustafa KIRKIZ (Bingöl Ünv.), Doç.Dr. Nusrettin BOLELLİ (Bingöl Ünv.),
Doç.Dr. Vehbi TÜREL (Bingöl Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Ahmet KAYINTU (Bingöl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Bilal BAĞIŞ (Bingöl Ünv.), Yrd.Doç.Dr. İsmail NARİN (Bingöl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Muhittin ÖZDEMİR (Bingöl Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Ömer TOKUŞ (Bingöl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Sezay KÜÇÜK (Sakarya Ünv.), Abdullah DEMİR (BOA).

Sayı Hakemleri / Referee Board of This Issue

Prof.Dr. Yüksel ARSLANTAŞ (Fırat Ünv.), Doç.Dr. Adem BAYAR (Amasya Ünv.),
Doç.Dr. Cihat YAŞAROĞLU (Bingöl Ünv.), Doç.Dr. Hamza ALTIN (Bingöl Ünv.),
Doç.Dr. Mehmet Ali YILDIRIM (Kilis 7 Aralık Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Abdülaziz KARDAS (Van Yüzüncü Yıl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Ahmet GÖKÇEN (Muş Alparslan Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Bedreddin BASUGUY (Bingöl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Ebru ÇOBAN (Bingöl Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Erkan AVŞAR (Van Yüzüncü Yıl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Mehmet Emin BARS (Bingöl Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Mehmet KAYA (Bingöl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Mustafa GÜNERİGÖK (Muş Alparslan Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Naim DÖNER (Bingöl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Nevzat KELEŞ (Bingöl Ünv.), Yrd.Doç.Dr. Sırrı TİRYAKİ (Bingöl Ünv.),
Yrd.Doç.Dr. Yusuf AYDOĞDU (Bingöl Ünv.).

Bingöl Araştırmaları Dergisi, yılda iki sayı olarak yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir. Yazıların bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayımlanan yazıların bütün yayın hakları yayıncı kuruluşa ait olup, izinsiz, kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama aktarılamaz.

Bu dergi, Bingöl Üniversitesi Bingöl Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin ilmi katkısı ve Bingöl Belediye Başkanlığı'nın desteğiyle yayımlanmaktadır.

ISSN: 1309-369X

Dizgi ve İçdüzen: Ankara Dizgi Evi

Baskı: TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Birinci Basım: Aralık 2017

Derginin Yönetim Yeri

İstiklal Mah. Mithat Paşa Cad. Ağaoglu Pasajı No:9 Kat 1/4 Ümraniye/İstanbul

e-posta: bingoldergisi@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

TAKDİM /Yücel BARAKAZI	5
EDİTÖRDEN /Orhan BAŞARAN	7
SAYI EDİTÖRÜNDEN /Ömer Tokuş	9
Serkan ERDOĞAN	
ÇİVİ YAZILI KAYNAKLARA GÖRE ZUHMA – SUHME – SUHNE/İ	11
Ferhat APUHAN	
KIBRIS MESELESİ VE BİNGÖLLÜ KIBRIS GAZİLERİ'NİN NAZARIYLA 1974 KIBRIS BARIŞ HAREKÂTI -II-	23
Nebi BUTASIM	
BİNGÖL SOLHAN İLÇESİ BOZKANAT KÖYÜ'NDE BULUNAN TARİHİ KUR'AN-I KERİM YAZMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	53
Yılmaz IRMAK	
BİNGÖL'DE NAZAR İNANCI VE UYGULAMALARI	65
Erol YILMAZ	
TARİHSEL SÜREÇTE BİNGÖL YEREL BASINI VE İŞLENEN BENZER PROBLEMLERE DAİR BAZI TESPİTLER (1983-2016)	79
Ebru ÇOBAN	
YEREL BASINA GÖRE 1960-1985 YILLARI ARASINDA BİNGÖL'DE YEREL SEÇİMLER	97
Besime BİLMEZ-Suna TARÇOÇİN	
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLER EĞİTİMİNE YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ (BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ)	113

YEREL BASINA GÖRE 1960-1985 YILLARI ARASINDA BİNGÖL'DE YEREL SEÇİMLER

Ebru ÇOBAN*

Özet

Bu çalışmada 1960-1985 yıllarında Bingöl'de gerçekleştirilen mahalli seçimler ele alınmıştır. Daha çok yerel gazetelere göre ele alınan bu çalışma basına yansımış şekliyle ortaya koyulmuştur. Bu tarih aralığının şimdiye kadar ele alınmaması ve buna bağlı olarak yerel gazetelerin hiç incelenmemesiyle ilgili literatürde olan boşluk doldurulmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu tarih aralığında yapılan mahalli seçimler Bingöl perspektifinden bakılarak yaşanan siyasi gelişmeler bilhassa sayısal verilerle ortaya konulmuştur. Bu dönemde yapılan altı mahalli idareler seçimi incelenmiş, özellikle Bingöl belediye başkanlığı seçimi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bingöl, Seçimler, Yerel Seçim, Belediye Başkanı, Siyasi Ortam

ACCORDING TO LOCAL PRESS, THE LOCAL ELECTIONS IN BINGOL BETWEEN 1960-1985

Abstract

In this study, local elections held between the years of 1960-1985 in Bingöl were handled. The present study which was mostly dealt with the issue according to local newspapers has baved its findings on the reflection of the press. This study aims to fill the gap in the literature arising from the neglecton of studies related to these period. In addition, the local elections held beyween these dates were put forward based on the perspective of Bingöl in the light of the statistical data and political developments in that period. 6 local administrative elections were examined and especially the study focused on the selection of Bingöl mayoralty.

Keywords: Bingöl, Election, Local Eelection, Mayor, Political Environment

---

* Yrd.Doç.Dr., Bingöl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi (ebrugull_34@hotmail.com).

Giriş

Demokrasi terimi eski Yunanda halk (demos) tarafından yönetimi anlatmak için geliştirilmiş ve genel manada bir mevki veya rütbesi olmayan tüm sıradan insanlar anlamında kullanılmaktadır (Heywood, 1997: 108;Çeçen, 2000: 55). Zaman içerisinde, demokrasi anlayışı değişerek, doğrudan katılımcı demokrasi yerini, çoğulcu-temsili demokrasi modeline bırakmıştır. Bunun yanında Demokratik sistemin en vazgeçilmez unsurlarından birini muhalefet oluşturur. İktidar her siyasi sistemde var olduğu gibi, muhalefetin yasal olarak tanındığı ve güvence altına alındığı tek siyasi sistemin demokrasi olduğu bilinmektedir (Kışlalı, 1994: 244;Arslan, 2007: 2). Diğer taraftan bir anayasa ve siyasi bilim terimi olarak seçim; Bir kamu görevini yürütecek kişi veya kurulun, ilgili seçmenlerce, çok sayıda aday arasında yapılacak tercihlerle belirlenmesidir (Türk Dil Kurumu, 1998: 1928). Bu dar anlamda tanımlanan seçim kısaca, yönetenlerin yönetilenlerce belirlendiği, yetkilendirildiği işlem olarak da tanımlanmaktadır (Coşkun, 2004: 5). Seçimlerdeki siyasi davranışları ile bireyler, siyasi gücün şekillenmesine karar vermekte ve siyasi partiler arasında dağılımını belirlemektedirler.

Bingöl'de 1960-1985 yıllarında gerçekleştirilen mahalli idareler seçimi Türkiye tarihinde önemli olayların meydana geldiği bir döneme rastlamıştır. Türkiye'de bu dönem aralığında 2 darbe (27 Mayıs 1960, 12 Mart 1980) ve bir muhtıra (12 Mart 1971) girişimi meydana gelmiştir. Türkiye genelinde olduğu gibi Bingöl'de de demokratik sürece bazı dönemlerde ara verilmişse de ülkede huzur ve asayiş sağlandıktan sonra hem milletvekili seçimleri hem de yerel seçimler tekrar düzenli olarak yapılmıştır.

27 Mayıs 1960 darbesinden sonra siyasi yapılanmalara tekrar geçilmiş ve yeniden demokratik çalışmalara gidilmiştir. Ülke genelinde olduğu gibi Bingöl'de de seçimler yapılmış ve yeni partiler kurulmuştur. Bu dönem aralığında, 1961 yılında milletvekili ve senato seçimleri yapılmış, 1965 ve 1969'da milletvekilliği, 1966'da ise senato seçimleri, 1963 ve 1968 yılında da yerel seçimler yapılmıştır. Seçimler öncesinde şehirde siyasi propagandalar sonucu adaylar arasında gerginlik yaşandığı gibi veto edilen siyasiler de olmuştur.

Bingöl'de en hareketli ve en renkli dönemin yaşandığı devreyi 1970-1980 arası siyasi gelişmeler ve parti çalışmaları oluşturmaktaydı. 1973 millevkilliği seçimi, 1975 senato seçimi 1977 milletvekili seçimleri ve 1973, 1977, 1979 tarihlerinde de yerel seçimler yapılmıştır.

12 Eylül darbesinin gerekçeleri arasında ülkede yaygınlaşan siyasi terörün birçok yerde cinayetler işlenmesine yol açması, sağ-sol ve alevi-sünni

ayrımcılığının baş göstermesi, ekonomik açıdan ülkenin zayıflaması ve dış borçlanmanın fazlaşması, meclisin bir çok tur sonucunda cumhurbaşkanını seçememesi gibi nedenler yer almaktaydı (Davut, 2000: 191,201; Davut, 2005: 191). 27 Mayıs 1960 darbesinin ardından 1971 Muhtırası'nın yayınlanmış ve ardından 12 Eylül dönemiyle birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri üçüncü kez ülke yönetimine el koymuştur. 1961 Anayasası rafa kaldırılıp askeri cuntanın yeniden hazırladığı planlar devreye girerek Türkiye genelinde sıkı yönetim ilan edilmiştir (Mücek, 2009: 176-177; Çoban, 2015: 246) Siyasi partiler kapatılmış parti liderleri Sıkı Yönetim Mahkemeleri'nce yargılanmıştır. Bingöl'de Milli Güvenlik Konseyi'nin seçimle iş başına gelen kişileri görevden uzaklaştırma metoduyla hareket edilerek Bingöl belediye başkanlığı görevi Hilmi Elçi'den alınıp Vali Muavini Cevdet Kuran'a verilmiştir. Belediye personelinin tam bir görev bilinci içinde çalışması ve halkın belediye hizmetlerine yardımcı olması istenirken, yasadışı işlem ve tutum içinde olanlara karşı uyanık olunması gerektiği de bildirilmiştir. (Bingöl Günlük Müstakil, 16 Eylül 1980).

Milli Güvenlik Konseyi kararınca siyasi faaliyetlerin serbest bırakılmasına karşın, Bingöl'de siyasi çalışmalarla ilgili bir durum meydana gelmemiştir. Bingöl Gazetesi'nin eski partilerle yaptığı görüşme ve nabız yoklamasına göre, Bingöllüler "süt içtim, dilim yandı" gerçeğinden hareket ederek suskunluğu daha yararlı bir gelişme olarak görmüşlerdir. Bingöl siyasileri 12 Eylül öncesinin bir kabus olduğunu ve 12 Eylül sonrası döneminin elden bırakılmayacak bir nimet ve huzur dönemi olduğunu vurgularken, yeni kurulacak siyasi partilerin başına gelecek liderlerin eski acı dönemden tecrübelenmiş, gerçekçi, memleket menfaatini ön planda tutan ekonomik gelişmeyi hızlandıracak akılcı bir politika yürütecek meziyetlere haiz liderlerin çıkmasını beklemektedir. Seçimlerin yapılmasına izin verilmesiyle birlikte 1983'te milletvekilliği, 1984 yılında da mahalli seçimler yapılmıştır.

Mahalli Seçimler

Milletvekili ve senato seçimlerinin yanı sıra Bingöl'de yapılan yerel seçimler 1963, 1968 ve 1969 yıllarında gerçekleşmiştir. 1968 yılında yapılan seçimde Faik Ertuğrul¹ belediye başkanlığına seçilmişti. Fakat istifa etmesi üzerine, mahalli seçimler 1 yıl sonra tekrar yapılmıştır. Yine ilde 1973, 1977, 1979 ve 1984 yıllarında yerel seçimler büyük çekişme ve çalışmalar akabinde sonuçlandırılmıştır.

1 1925 yılında dünyaya gelen Faik Ertuğrul, Bingöl belediye başkanlığını 1963-1973 yılları arasında aralıksız üç dönem yapmış, renkli bir şahsiyettir. Bingöl'ün yerli ailelerinden Şükrü Bey'in oğludur.

17 Kasım 1963 Seçimi

17 Kasım günü yapılan mahalli seçimler sırasında Bingöl çevresinde hiçbir nahoş hadisenin olmadığı ve seçimin büyük bir olgunluk ve sükunet içinde cereyan ettiği dönemin gazete haberleri arasında geçmektedir. Resmi sonuçlara göre partilere göre oylar şu şekildedir:

Tablo 1: Belediye Reisliği Seçimine Ait Sonuç Tablosu

AP	CHP	MP	YTP	Bağımsız
421	900	370	129	430

İlçelerle birlikte seçilen belediye reisleri: Bingöl'de Faik Ertuğrul (CHP), Kiği'da Menkü Pilten (YTP), Karlıova'da Hasan Lütfü Atlı (Bağımsız), Solhan'da Selim Genç (Bağımsız) ve Genç'de Mustafa Ağaoğlu (CHP) olmuştur.

Tablo 2: Belediye Meclisi İçin Sonuç Tablosu

AP	CHP	MP	YTP
236	642	346	253

Belediye meclisi üyeleri şöyle oluşmuştur:

CHP'den (Cumhuriyet Halk Partisi); Z. Abidin Yurtsever, A. Rıza Elçiçek, Nuri Ekmekçi, İsmail Akgül, Mehmet Ademci, Rıza Yıldırım, Mehmet Çiftçi, Enver Demirağ, Ramiz Yiğitbaş. MP'den (Millet Partisi); Abdi Elaltunbay, İsmail Ayna, Haydar Günyeli, Ahmet Çubuk. YTP'den (Yeni Türkiye Partisi); Necat Turhan, Hüseyin Boztemur, Yaşar Atalay. AP'den (Adalet Partisi); Sait Bozgan, Fikret Buzrul, Feyzullah Ekinci.

İl Genel Meclis Üyeleri: Merkezden; Abdullah Bazencir (Bağımsız), H. Mehmet Baygeldi (YTP). Kiği'dan; Gazi Yurtsever (YTP), Bedri Gündüz (CHP) Halit Sırtaş (MP). Karlıova'dan; Sincar Aksoy (Bağımsız). Solhan'dan; M. Dursun Yıldırım (CHP). Genç'ten; İbrahim Ataoğlu (AP).

Bunun yanında Bingöl'de bazı mahallelerde seçilen muhtarların isimleri ise şu şekildedir: İsmail Atan (Aşağışehir-Saray Mahallesi), Ali Aykuş (Aşağışehir-Cami Mahallesi), Hasan Bazencir (Yukarışehir-Bahçelievler Mahallesi), Şükrü Bozalı (Yukarışehir-Yenişehir Mahallesi) (Doğu, 18 Kasım 1963).

2 Haziran 1968 Seçimi

Bingöl'de siyasi partiler 2 Haziran seçimlerine katılacak olan adaylarını belirlemişlerdir. Şehrin 4 ayrı yerinde yapılan ön seçimlerde AP belediye başkanlığı adaylığına 32 delege oy kullanmış ve bu oylama sonucunda çift

isim yazılı 2 oyun iptal edildiği, geçerli oyların 17'sini Halil Timur, 13'ünü de Hamit Gündoğdu'nun aldığı görülmüştür. AP'de il genel meclisi ön seçiminde 96 delege oy kullanmıştır. 2 Haziran seçimlerine oy sırasına göre, Merkez ilçe AP'si genel meclis adaylığına Süleyman Baylaz, Abdullah Bazancir, Şükrü Bozali liste olarak katılacaktır.

Diğer partilerin durumuna göz attığımızda ise CHP, GP (Güvrn Partisi), YTP ve MP'de yapılan ön seçimlerde bu partilerin il genel meclis seçim listelerinde şu isimlerin yer aldığı tespit edilmiştir:

GP'den; Mehmet Boydaş, Arif Bukan, Davut Bingöl, MP'den; Abdurrahim Korkutata, YTP'den Fevzi Çakabay. Öte yandan rakipsiz oldukları için ön seçim yapılmadan partileri içinde adaylıklarını kesinleşenlerin listesi de şunlardır: CHP'den Faik Ertuğrul, GP'den Burhanettin Bilgin, MP'den Mecduttin Bilgi (İkbal, 29 Nisan 1968).

2 Haziran günü yapılan mahalli seçimler, Bingöl'de hareketli geçmiş ve herhangi bir olay zuhur etmemiştir. Şehir içinde belediye ve belediye üye meclisi için 14 sandıkta kullanılan oy durumu şöyledir:

Belediye başkanlığında; CHP 1630, GP 802, AP 678, Bağımsız 133 ve MP 8 oy almıştır.

Belediye meclisinde; CHP 1272, GP 636, AP 480, MP 284, Fikret Buzrul 93, YTP 75, S. Seyithanoğlu 32, Mehmet Beyoğlu 10 oy almışlardır.

Büyük bir farkla CHP seçimi kazanmış ve CHP adayı eski Belediye Başkanı Faik Ertuğrul bu ikinci dönemde de seçimleri kazanarak başkanlık görevinde 4 yıl daha kalmayı başarmıştır.

Bir önceki yıl İl Genel Meclis üyesi 8 iken bu dönem Kiği ve il merkez birer kişi daha fazla çıkarmış ve üye sayısı 10'a yükselmiştir. Yapılan tasnif sonunda il genel meclis üyeliğini şu şahıslar kazanmıştır:

Bingöl'den; Süleyman Baylaz (AP), İhsan Bazancir (Bağımsız), Abdurrahim Korkutata (MP), Kiği'dan; Gazi Yurtsever (CHP), Hakkı Yazıcı (CHP), Muhtuttin Akkuş (Bağımsız), Genç'den; İbrahim Ataoğlu (GP), Ömer Göker (AP), Solhan'dan; Mehmet Yıldırım (Bağımsız) Karlıova'dan; Kasım Demiralp (Bağımsız).

Böylece 4 eski İl Genel Meclis üyesi tekrar kazanmış 4'ü kaybetmiş 2'si de yeni seçilmiştir.

Belediye meclis üyeliğini de kazananlar belli olmuş ve isimleri sırasıyla şöyle olmuştur: İbrahim Burakgazi (AP), Mehmet Habipoğlu (AP), Ferit Ba-

zencir (AP), Necat Turhan (AP), Hikmet Yurtsever (CHP), Osman Metin (CHP), A. Rıza Elçiçek (CHP), Zeki Mütevelizade (CHP), Hüseyin Buyruk (CHP), Süleyman Tosun (CHP), İbrahim Erdem (CHP), Mehmet Yurtsever (CHP), Hasan Korkmaz (CHP), Selahattin Alan (CHP), Habib Dalga (CHP), Mehmet Çiftçi (GP), Ahmet Erdoğan (GP), Sıtkı Elaltuntaş (GP), Arif Bozova (GP), Osman Soner (GP), Feyzullah Ekinci (MP), Mithat Zincirli (MP).

Bu sonuçlara göre adayların 4'ü AP, 11'i CHP, 5'i GP, 2'si MP'den belediye meclisinde yer alacaktır (İkbal, 3 Haziran 1968).

Bilindiği üzere memur ve siyasi parti mensuplarının seçime girebilmesi için 2 Haziran 1969 tarihine kadar istifa etmeleri gerekmektedir. Faik Ertuğrul gerekçesi bilinmemekle beraber belediye başkanlığından istifa etmiştir. Ancak siyasi yorumculara göre Ertuğrul'un istifasını bu tarihe denk getirmiş olması milletvekili seçimlerine katılacağı yönünde haberler arasında belirtilmektedir (Bingöl Günlük Müstakil, 2 Haziran 1969).

Milletvekili seçimlerine girmek için belediye başkanlığından istifa eden Faik Ertuğrul, akabinde istifasını geri almak için verdiği dilekçe kabul edilmemiştir. İlçe Seçim Kurulu belediye başkanlığının münhal olduğuna karar vermiş ve ilan etmiştir.

Bunun üzerine Ertuğrul ilçe seçim kurulu kararına karşı İl Seçim Kuruluna itiraz etmiştir. Eğer Ertuğrul'un istifası kabul edilirse, istifa ilanında 60 gün sonra belediye seçimleri yapılacaktır (Bingöl Günlük Müstakil, 6 Haziran 1969).

Daha sonra verilen karara göre Faik Ertuğrul'un Yüksek Seçim Kuruluna verdiği dilekçe itirazı red edilmiştir. Bu durum karşısında belediye seçimleri 10 Ağustos Pazar günü yapılmaya karar verilmiştir (Bingöl Günlük Müstakil, 13 Haziran 1969).

23 Temmuz günü siyasi partiler propaganda saatinde belediye başkanlığına Bağımsız aday olarak katılacağını duyuran Faik Ertuğrul bir konuşma yapmıştır. Faik Ertuğrul daha önce belediye başkanlığından istifa etmiş tekrar geri dönmek istemişse de dilekçesi kabul edilmemiştir. Faik Ertuğrul yaptığı konuşmada istifasını AP belediye başkan adayı ile anlaşarak verdiğini ve başkan adayının yardımı ile milletvekili olacağı vaadlerinin verildiğini dile getirmiştir. Akabinde Faik Ertuğrul kesinlikle böyle bir mevzunun kendisine yakışmadığını, istifa etme nedenini tamamen belediyenin içinde bulunduğu para sıkıntısından ve yardımın gelmeyişinden kaynaklandığını belirtmiştir. Hatta istifasının geri çekilmesi için Ankara'ya 164 adet telgraf çektiğini ifade etmiştir. Yine cümlelerine devam ederek halka geçmişte yaptığı hatalardan

bahsetmiştir. Ankara'ya çok fazla giderek içinde bulunulan para sıkıntısını gözdardı ettiğini, kendisinden başka hiç kimseyi dinlemediğini, kanun ve nizamları bir tarafa ittiğini halka izah etmiştir. Herşeye rağmen günahlarının bedelini ödemeye hazır olduğunu da vurgulamıştır (Bingöl Günlük Müstakil, 24 Temmuz 1969).

Partiler içinde bu gibi durumlar yaşanırken 10 Ağustosta yapılacak belediye seçimi için bazı adaylar ilçe seçim kuruluna müracaat etmişlerdir. Bu zamana kadar Adalet Partisi'nden aday olduğunu söyleyen Eski Belediye Başkanı Faik Ertuğrul Bağımsız olarak tekrar belediye başkanlığı seçimine gireceğini bildirmiştir. Ayrıca belediye başkanlığı seçimine Bağımsız olarak aday olduğunu belirten petrol ofisi acentası sahibi Hamit Gündoğdu da ilçe seçim kuruluna müracaat etmiştir (Bingöl Günlük Müstakil, 5 Temmuz 1969).

10 Ağustosta yapılacak olan belediye başkanlığı seçimi için 6 Temmuz 1969 Pazar günü Adalet Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisi ön seçimlerini yapmışlar ve Adalet Partisi'nden belediye başkanlığına aday olarak yalnızca Hacı Abdullah Bazencir talip çıkmıştır. Başka aday olmadığından toplantıya iştirak edenlerin çoğu Abdullah Bazencir'e oyunu vererek kendisini listenin başına taşımışlardır.

Cumhuriyet Halk Partisi'nde de ön seçimler yapılmıştır. Park Gazinosu'nda yapılan ön seçimde Sadık Elçi ile Hacı Abdulvahap, belediye başkanlığına talip çıkmıştır. Oylamadan sonra yapılan tasnif neticesinde 41 delege oy kullanmıştır. 24 oyu Sadık Elçi, 14 oyu da Hacı Abdulvahap almış ve 3 oyda geçerli sayılmamıştır. Böylelikle Sadık Elçi liste başında yer almıştır (Bingöl Müstakil Gazete, 7 Temmuz 1969).

Yapılan çalışmalar sonucunda 10 Ağustos 1969 Pazar günü seçim saatinde, belediye seçimine Bingöllüler iştirak etmiştir. Seçim sakin ve çok olgun bir şekilde neticelenmiştir. Seçim mücadelesi daha ziyade AP ile bağımsız aday Faik Ertuğrul arasında olmuştur.

AP adayı Hacı Abdullah Bazencir 1155, CHP adayı Sadık Elçi 119, Bağımsız aday Faik Ertuğrul 1367, Bağımsız aday Burhaneddin Bilgin 632 ve Bağımsız aday Hamit Gündoğdu 244 oy almıştır. Oy tasnifi neticesinde bağımsız aday Faik Ertuğrul belediye başkanı seçilmiştir (Bingöl Günlük Müstakil, 11 Ağustos 1969).

Vali Kemal Öztürk ile Bingöl gazetesi muhabirinin yaptığı konuşmada Kemal Öztürk seçimler için; "Bingöl kadar demokrasi nizamı içerisinde seçimini yapmış ve yapacak bir seçim çevresi pek ender bulunur. Bu da bütün Bin-

göllülerin kanun ve mevzuatlara bağlı, hür demokrasi zihniyetinin kafalarında taşınması, serbest oy kullanma hürriyetine saygı göstermesi, çok medeni olmaları ve çok efendi olmalarının mahsulüdür.” diyerek Bingöl halkının bu olgun davranışlarından dolayı herkese teşekkürlerini bildirmiştir (Bingöl Günlük Müstakil, 12 Ağustos 1969).

9 Aralık 1973 Seçimi

9 Aralıkta Bingöl’de yapılan yerel seçim sonucunda CHP adayı Sait Aymaz, belediye başkanı seçildi. Sabah saatlerinde başlayan oylama işlemi sakin bir hava içerisinde yürütülmüş akşam oylamaya son verilerek tasnif işlemi sandık başkanları tarafından gece saat 10’a kadar bitirilmiştir. Bu sonuca göre partilerin oy dağılımı şöyle olmuştur: CHP adayı Sait Aymaz 1017, AP adayı Abdülhamit Gündoğdu 272, DP adayı Haydar Baylaz 402 ve MSP adayı H. Hilmi Elçi 598 oy almıştır. Bingöl gazetesinin aktardığı bilgilere göre Bingöl’de yapılan seçimde herhangi bir olay çıkmamıştır. Gayet normal, demokratik ölçüler içerisinde sonuçlanan seçimde genel olarak seçmen vatandaşları baskı altında tutacak kişi ve zümreler çıkmamıştır. Bingöl’de yapılan seçimlerin modern demokrasi dairesinde yapılması gerek halkı gerekse resmi görevlileri memnun etmiştir.

Öte yandan 1947 yılından bu yana her seçimde belediye başkanı olarak seçilen Hasan Lütfü Atlı ilk defa seçimi kaybetmiştir. Karlıova’nın seçim sonuçlarını alan vatandaşlar 26 seneden beri belediye başkanlığını kazanan Hasan Lütfü Atlı’nın bu kadar uzun bir aradan sonra seçimi kaybetmesini hayretle karşılamışlardır (Bingöl Günlük Müstakil, 10 Aralık 1973).

İlçe Seçim Kurulu’nun kesin sonuçlarına göre; CHP 8, AP 3, MSP 3, DP 1, bağımsızlardan 8 kişi de belediye meclisi üyeliklerini kazanmışlardır. CHP’den: Mahmut Yüksel, H. Abdi Altunbay, Mehmet Boydaş, Ali Rıza Elçiçek, Mustafa Kılıç, Haydar Günyel, Haydar Ermen ve Mazhar Müfitdoğan, AP’den: Necat Turan, Mehmet Çiftçi ve Enver Demirağ, MSP’den: Zeynel Büyüksahin, Ali Ertuğrul ve Ali Bataray, DP’den: Fikret Buzrul ile bağımsızlardan Sıddık Elaltuntaş, Mehmet Habipoğlu, Kadriye Kürüm, Lütfü Atala, Yusuf Aydın, Ferit Taşkesen, Remzi Artan ve Bekir Bürkek belediye meclis üyeleri olarak seçilmişlerdir (Bingöl Günlük Müstakil, 11 Aralık 1973).

İl Genel Meclis üyeliklerini MSP adayı Hasan Bazencir, AP adayı İbrahim Burakgazi, Bağımsız aday Fevzi Çakabay’ı takip eden inşaat müteahhitlerinden Ali Karaaslan az farkla kaybetmiştir. Genç ilçesinden il genel meclis üyeliğini bağımsızlardan Ali Emen, Mehmet Ataoğlu almış ve eski üyelere Ömer Göker ise kaybetmiştir. Solhan ilçesinden MSP adayı Mehmet Dursun

Yıldırım, Karlıova ilçesinden Bağımsız aday Ali Yıldız il genel meclis üyeliklerine seçilmişlerdir. Kiğı ilçesinden ise CHP adayı Gazi Yurtsever ile Hasan Gül seçimi kazanmışlardır (Bingöl Günlük Müstakil, 11 Aralık 1973).

9 Aralık 1973 Pazar günü mahalli seçimler sonucunda göze çarpanlar arasında Bingöl'de ilk defa bir kadın seçime katılmış ve seçimi kazanmıştır. Kadriye Kürüm'ün okur-yazarlığı olmadığı yolunda il seçim kuruluna yapılan itiraz incelenmiş, inceleme sonucunda Kürüm'ün gerçekten de okur-yazar olmadığı tespit edilince meclis üyeliği iptal edilerek yerine CHP listesinde Şamil Küçükotorun alınmıştır. Ayrıca MSP'den (milli Selamet Partisi) belediye meclis üyeliğini kazanan Ali Ertuğrul hakkında da yapılan itirazdan Ertuğrul'un sabıkalı olduğu iddia edilmiştir. İl Seçim Kurulu Ertuğrul hakkında yaptığı inceleme sonucunda Ali Ertuğrul 2 yıl 8 ay ve 20 gün cezalı bulunduğundan üyeliği iptal edilmiş yerine MSP'den Yusuf Bahsi alınmıştır (Bingöl Günlük Müstakil, 19 Aralık 1973).

Bunun yanı sıra Bingöl belediye meclisi üyeliği seçimine CHP listesinden giren karayolları Bingöl 84. Şube Şefliği'nde işçi Mehmet Boydaş'ın seçim mazbatasını İl Seçim Kurulu'nca iptal edilmiştir. Mehmet Boydaş seçimi kazanıp İlçe Seçim Kurulundan mazbatayı aldıktan sonra Hüseyin Boztimur tarafından yapılan bir itirazda Mehmet Boydaş'ın karayollarında memur olduğu ve kanuni süre içinde istifa etmediği için seçim mazbatasının iptal edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. İl Seçim Kurulu'nun yaptığı incelemede iddia edilenlerin doğru olmasıyla Boydaş'ın mazbatasının iptaline karar verilmiştir. Meclis üyeliğine Mehmet Boydaş yerine CHP listesinden sırayı takip eden emekli polis memuru Hasan Bingöl alınmıştır (Bingöl Günlük Müstakil, 24 Aralık 1973).

Üye seçimleri düzene koyulduktan sonra belediye meclisi çalışmalarına devam etmiştir. Seçimden sonra yapılan meclis toplantılarının birinde gündeme gelen konulardan biri de Belediye Başkanı Sait Aymaz'ın maaşını 7.550 TL'ye çıkarmak istenmesi üzerine, Sait Aymaz bu teklifi kabul etmeyeceğini, belediyenin hali hazır durumunun bu maaşa el vermediğini savunarak belediye meclisinin bu kararını reddetmiştir. Belediyenin maddi durumunun müsait olmayışını göz önünde bulunduran Belediye Encümen Üyesi Mahmut Yüksel ile Lütfü Atak kendilerinin de bu görevi ücretsiz olarak yapacaklarını açıklaması üzerine aynı fikir Belediye Başkan Vekili Necat Turhan tarafından Kabul edilince benimsenerek bu konu üzerinde yapılan oylama neticesinde belediye encümen üyeleri ile belediye başkan vekilliğinin ücretsiz olarak yapılması sağlanmıştır (Bingöl Günlük Müstakil, 25 Şubat 1974).

11 Aralık 1977 Seçimi

1977 yılında yapılan mahalli seçimlerde Bingöl merkezinde o güne kadar Bingöl'ün siyasi hayatında çok etkin olmayan bir parti seçimi kazanmıştır. 11 Aralıkta yapılacak mahalli seçimlerde ilçelerde İl Genel Meclis üye adayları belirlenmiştir. Genç ilçesinde 2 genel meclis üyesi seçilecektir. Partili adayların listesi şu şekilde oluşmuştur; MHP'den Sait Dursun ve Şevket Kavur Kurt, MSP'den Halim Tuğa ve Kerim Alkan, CHP'den Feyzullah Övün ve Ağıt Öztürk, AP'den Şefik Devran ve Mehmet Atan, Bağımsızlardan Mehmet Bağışık, Yensur Seçkin, Ali Emen, Ramazan Köse, Mehmet Oran, Ahmet Rifat Aydın ve Yusuf Anşin.

Diğer taraftan Solhan ilçesinde 1 İl Genel Meclis üyesi seçilecektir. Partili adaylar şunlardır: CHP'den Ziya Tunç, MSP'den Faruk Şahin, Bağımsız aday olarak yalnız M. Ali Çapın katılmıştır.

Karlıova'da da 2 kişi İl Genel Meclis üyesi seçilecektir. Partili adayların listesi şu şekildedir; CHP'de Hamit Akbulut ve Mehmet Çelik, MSP'den Yusuf Dilsiz ve Ubeydullah Bingöl, Bağımsızlardan Metin Dilsiz, Bedri Talan, Ahmet Turgut, Ali Yıldız, Abdullah Aksoy ve Fettah Amil.

Ve son olarak Kiğı ilçesinde 4 tane İl Genel Meclisi üyesi seçilecektir. Partili adaylar; AP'den Kemal Özdemir, Zeynel Elçi, Aziz Akgündüz ve Ali Çelikler, CHP'den Kazım Karaca, Sabahattin Yaşaroğlu, Sabri Demirok ve Yusuf Kahraman Bağımsız adaylardan: Ekrem Yazıcı, Muhammed Latif Dindar, Muhittin akkuş ve Mustafa Kodaş seçilmişlerdir (Bingöl Günlük Müstakil, 19 Kasım 1977).

Pazar günü yapılan mahalli seçimde dört ilçenin seçimi sakin ve olaysız geçmiştir. Bingöl gazetesindeki habere göre Genç ilçesinde; AP adayı Mahmut Göral 461, CHP adayı Cevdet Demir 460 oy alarak, seçimi 1 oy farkla AP adayı Mahmut Göral kazanmıştır. Karlıova ilçesinde eski Belediye Başkanı ve Bağımsız aday Sancar Aksoy 396, Kiğı ilçesinde CHP adayı Enver Güven 597, Solhan ilçesinde ise eski belediye başkanı Selim Genç 378 oy alarak kazanmıştır (Bingöl Günlük Müstakil, 13 Aralık 1977).

11 Aralıkta yapılan mahalli seçim sonuçları gece geç saatlere kadar neticelendirilerek, belediye başkanlığına MHP adayı Hikmet Tekin seçilmiştir. Merkez ilçe şehir içinde kurulan 31 sandıkta toplam 6325 oy kullanılmış, 743 oy geçersiz sayılmıştır. Geriye kalan toplam 5582 oyun partiler arası dağılımı şöyledir: CHP adayı Sait Aymaz 1745, MHP adayı Hikmet Tekin 1810, AP adayı Faik Ertuğrul 1500, Bağımsız aday Edip Bürçün 327 oy almıştır (Bingöl Günlük Müstakil, 12 Aralık 1977). Cumhuriyet gazetesindeki habere

göre, yerel seçimlerden üçüncü parti olarak çıkan MHP'de sonuçlar büyük ilerleme olarak değerlendirilmiştir. Partinin Genel Sekreter Yardımcısı Yaşar Okuyan, mahalli seçimlerden en güçlü ve en hızlı gelişerek çıkan tek partinin MHP olduğunu açık bir gerçek olarak belirtmiştir. Özellikle Elazığ, Erzincan, Bingöl, Yozgat, Çankırı gibi illerin yıllardır CHP ve AP'nin elinde bulunan belediyeleri kazanmış olması açısından dikkatleri çekmiştir (Cumhuriyet, 13Aralık 1977).

11 Aralık 1977 günü yapılan mahalli seçimde MHP 1810 oy alarak belediye başkanlığını almış fakat buna karşılık 65 oy farkla kaybeden CHP, itiraz süresi içerisinde İl Seçim Kuruluna itirazda bulunmuştur. Belediye başkanlığı seçiminin PTT'de bir miktar seçmen kartının çalınması ve mükerrer oy kullanması üzerine iptal edildiği iddia edilmiştir. İptal kararından sonra MHP il başkanı da, il seçim başkanlığına itirazda bulunmuş ve bunun üzerine CHP tekrar itirazda bulunmuştur.

İptal edilen belediye başkanlığı seçimi İl Seçim Kurulu'nca da görüşüleceği ve yeniden seçim yerine oyların tekrar sayılacağı kararlaştırılmıştır. İlçe Seçim Kurulu CHP il başkanlığına gönderdiği yazıda; "Seçimin iptaline karar verilmiş, gerekçenin de Bingöl PTT'sinde şehir içindeki seçmenlerin bir miktar seçmen kartlarının çalınması ve mükerrer oyların kullanması olduğu" belirtilmiştir. Yapılan seçimlere itirazların çoğalmasında ve işin kesinleşmemesinden dolayı yeni seçilen belediye başkanı Hikmet Tekin yeni görevine başlamıştır. (Bingöl Günlük Müstakil, 15 Aralık 1977). Daha sonra Cumhuriyet gazetesinin haberine göre, Bingöl İl Seçim Kurulu CHP'nin MHP'li aday tarafından kazanılan belediye başkanlığına yapılan itirazı, süresi içinde yapılmadığı gerekçesiyle görüşmeden reddetmiştir (Cumhuriyet, 17 Aralık 1977).

Fakat daha sonra seçim kurulunun yaptığı incelemede seçimi iptal etmek için gerekçe olmadığına karar verildiği görülmektedir. Bingöl gazetesi haberine göre belediye meclisinde görev yapacak meclis üyeleri belirlenmiş olup, bunlardan CHP'den meclise bu seçim sonunda 9 üye seçilmiştir. Bu üyeler sırasıyla; Zeki Elhakan, Mahmut Yüksel, Mehmet Bulmuş, Mehmet Nacar, Nurettin Bulut, Ziya Aslan, Mahmut Gündoğdu, Timur Öztürk ve Hüseyin Sevin olmuştur. Diğer taraftan belediye seçimini kazanan MHP 7 üye ile mecliste görev yapacaktır. Bu kişiler; Ahmet Baynal, Ali Bayram, M. Emin Bucuka, Ş.Yılmaz, Enver Budunoğlu, Ali Ozan ve Şevket Altıntaş olmuştur.

Belediye meclisinde Adalet partisi de 5 üye bulundurabilmiştir. Bu kişiler; Necat Turan, Abdi Elaltunbay, Ahmet Erdoğan, Muhittin Bozkurt ve Yusuf Aydın'dır. Partiler dışında bağımsızlardan ise Mehmet Habiboğlu, Zeki Atalay

ve Hüseyin Buyruk'un seçimi kazanması sonucu meclisi temsil eden 24 üye belirlenmiştir (Cumhuriyet, 17 Aralık 1977).

Yapılan mahalli seçim sonuçlarında ilçelerde seçimi kazanan İl Genel Meclisi üyeleri de belirlenmiştir. Genç ilçesinde, MSP adayı Halim Toga 1778, Bağımsız aday Ahmet Rifat Aydın 1772 oyla seçimi kazanmıştır. Karlıova'da Bağımsız aday Ali Yıldız 1720 yine Bağımsız aday olan Metin Dilsiz 1945 oyla seçimi kazanmıştır. Kiğı ilçesinde, 7753 oyla CHP adaylarından Kasım Karaca, Sabahattin Yaşaroğlu ve Sabri Demirel AP'den de Kemal Özdemir kazanmıştır. Solhan ilçesinde ise İl Genel Meclis üyeliğini MSP adayı Faruk Şahin 3115 oyla kazanmıştır.

Merkez ilçe il genel meclisi üyeliğini, CHP adayı Ali Karaaslan, AP adayı M. Ali Bozgan ve bağımsızlardan Tayip Edip Varol ve Şemsettin Gündoğdu kazanmıştır. Böylece toplamda İl Genel Meclisinde görev yapacak 13 meclis üyesi belirlenmiştir (Bingöl Müstakil, 17 Aralık 1977).

21 Ekim 1979 Seçimi

Bingöl'de 2 yıl süreyle belediye başkanlığı yapan Hikmet Tekin'in terör olayına kurban gitmesi üzerine yeniden belediye seçimlerine gidildi. 21 Ekim 1979 Pazar günü yapılan belediye başkanlığı seçimlerinin sonuçlarına göre, tekrar 235 oy ile fark yapan MHP adayı Hilmi Elçi belediye başkanı olmuştur.

Bingöl İlçe Seçim Kurulundan almış olunan kesin sonuca göre; Bingöl merkez ilçede 8776 seçmen tespit edilmiştir. Seçim günü 5388 seçmen oy kullanıp bu oyların 277'si geçersiz oy görülmüş ve 5111 oy geçerli sayılarak, bu oylardan 2438 adedini MSP, 2673 oyu MHP almıştır (Bingöl Günlük Müstakil, 22 Ekim 1979).

25 Mart 1984 Seçimi

25 Mart 1984 yılında yapılan mahalli seçimler sonunda Anavatan Partisi 6 Kasım'da olduğu gibi bu seçimde de zaferle çıktı. Bingöl belediye başkanlığına ANAP'dan Sıtkı Börü, Genç'de SODEP'den (Sosyal Demokrat Parti) Cevdet Demir, Karlıova'da Refah Partisi'nden Halit Karabuluk ve Kiğı'da CHP'den Kemal Güven getirilmiştir. Anavatan Partisi 3 İl Genel Meclisi üyeliği ile 7 belediye meclis üyeliği aldı. SODEP 1, Doğruyol 1 il genel meclis üyeliğini aldı. SODEP 5 üye, Doğruyol ise 3 belediye meclis üyeliği kazandı.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda: Hüseyin Bazencir, Ali Çalbay ve Mehmet Barman ANAP listesinde, Mehmet Bazencir SODEP listesinde ve Yadin Ketenalp Doğruyol partisinin listesinde il meclis üyeliğini kazandılar.

Belediye meclisi üyeliğini ANAP'dan Selahattin Bayram, Ahmet Ekineker, Tayyip Artan, Hüsamettin Dağdelen, Şemsettin Kaya, Selim Balun ve Tefvik kaya kazandı. Öte yandan SODEP'den Kemal Çağlar, Sabri Kaygalak, Hıdır Karasu, Orhan Sevin ve İslah Bulmuş kazananlar arasında olmuştur. Doğruyol'dan ise Saim Kıtay, Ali Bozgan ve Tahsin Çıkaray Bingöl belediyesi meclis üyeliğini kazandılar.

İl Genel Meclisi oylaması sonucu, Anavatan 7408 oy SODEP 4568 oy, Doğruyol 3630 oy alarak meclise üye sokabildiler (Cumhuriyet, 17 Aralık 19779).

Sonuç

Bingöl'de yerel seçimlerin incelenmesiyle birlikte ilde siyasi yapı taşlarının oluşumu, işleyişi, farklılaşma ve değişimini bu çalışmayla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Mahalli seçimlerin irdelenmesinde başlangıç olarak 1960-1985 yıllarının seçilmiş olması rastgele bir tercih değildir. Bu tarih aralığının ilk seçim yılı olan 1963 yerel seçimlerinin 27 Mayıs 1960 İhtilali'nin gerçekleştiği tarihten sonra olması bakımından önemlidir. Yine bunun gibi 1973 ve 1984 yılında uygulanan yerel seçimlerinde ilkinin 12 Mart Askeri Muhtırası'ndan sonra yapılan diğerinin de 12 Eylül 1980 ara rejiminden sonra yapılan ilk seçimler olması nedeniyle yakın tarihimizde ayrı bir öneme sahiptir. Bunun yanında 1961 Anayasası ile 1980 Anayasası'nın bu dönem aralığında yürürlüğe girmesiyle bu anayasaların Türkiye'nin yerel idari ve siyasi yapısının şekillendirici etkisini ölçmek babında büyük önem arz etmektedir.

Türkiye genelinde olduğu gibi Bingöl'de de 17 Kasım 1963 yılında gerçekleştirilen yerel seçimlerin büyük bir olgunluk sükunet içinde cereyan ettiği anlaşılmaktadır. Seçimlere AP, CHP, MP, YTP ve Bağımsızlar arasında geçmiştir. Bingöl'de ülke genelinden farklı olarak CKMP (Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi) ve TİP'nin (Türkiye İşçi Partisi) partiler arasında yer almadığı görülmektedir. İlde iktidar mücadelesi Türkiye genelinden farklı olarak CHP ve Bağımsızlar arasında yaşanmıştır. Sonuç olarak belediye başkanlığına Bingöl'de Faik Ertuğrul (CHP), Kiğı'da Menkü Pilten (YTP), Karlıova'da Hasan Lütfü Atlı (Bağımsız), Solhan'da Selim Genç (Bağımsız) ve Genç'te Mustafa Ağaoğlu (CHP) atanmıştır. Sonuçlardan da anlaşıldığı üzere, Türkiye genelinde illerin belediye başkanlıklarını Adalet Partisi (%45) alırken Bingöl'de CHP ve Bağımsızlar çoğunluğu sağlamıştır. Yani ülke genelinde seçimlerin galibi sağ partiler olmuşken, Bingöl'de sol parti iktidar mücadelesini kazanmıştır. İlin bu tutumu 1960 darbesine karşı gelinmediği noktasında da yorumlanabilmektedir.

2 Haziran günü yapılacak olan yerel seçimler için Bingöllüleri adaylarını belirlemiş ve seçimler yapılmıştır. Türkiye genelinde seçimlere AP, CHP, GP, TİP, MP, BP, CKMP ve YTP katılır iken, Bingöl'de bu partiler arasında TİP, BP ve CKMP'nin iktidar mücadelesinde olmadığı görülmüştür. Seçim sonucunda Bingöl il merkezinde belediye başkanlığına da en fazla oy alan parti CHP olmuştur. Aynı durum belediye meclisi için de söz konusudur. İlde büyük bir farkla CHP seçimi kazanarak, CHP adayı eski Belediye Başkanı Faik Ertuğrul bu ikinci dönemde de seçimlerde başarılı olmuştur.

Bingöl'de 1968 yılında seçimler yapıldıktan bir süre sonra başkan seçilen Faik Ertuğrul milletvekili seçimlerine katılmak için istifa etmiştir. Fakat daha sonra istifasını geri çekmek için verdiği dilekçe Yüksek Seçim Kurulu'na kabul edilmemiştir. Bu durum karşısında Bingöl'de 10 Ağustos tarihinde tekrar seçimlerin yapılması kararlaştırılmış ve Faik Ertuğrul ise bu seçimlere Bağımsız aday olarak katılmıştır. Seçim mücadelesi daha çok AP ile Bağımsız aday Faik Ertuğrul arasında olmuştur. Bağımsız aday Faik Ertuğrul 1367 oy alırken, AP adayı Hacı Abdullah Bazencir 1155 oy almıştır. Oy tasnifi neticesinde Faik Ertuğrul belediye başkanı seçilmiştir.

12 Mart 1971 Muhtırası'ndan sonra yapılan ilk yerel seçim 9 Aralık 1973 tarihinde yapılmıştır. Bingöl'de iktidar mücadelesine katılan partiler CHP, AP, DP, MSP ve bağımsızlar olmuştur. Yapılan seçimlerde ilin tercih ettiği partinin yine değişmediği görülmüştür. Seçim sonucunda CHP adayı Sait Aymaz diğer partilere göre açık ara farkla 1317 oy alarak belediye başkanı olmuştur. Bingöl'de 1973 yılında yapılan seçim sonuçlarını Türkiye genelinde alınan sonuçlarla kıyasladığımızda, ilin ilk defa ülkedeki ortalamayla aynı çizgiyi paylaştığı tespit edilmiştir.

1977 yılında gerçekleştirilen mahalli seçimlerde Bingöl merkezinde o güne kadar Bingöl'ün siyasi hayatında çok etkin olmayan bir parti seçimi kazanmıştır. 11 Aralıkta yapılan mahalli seçim sonuçlarında belediye başkanlığına MHP adayı Hikmet Tekin seçilmiştir. Aslında merkezdeki oylara baktığımızda partiler arasındaki oy sayımları hemen hemen bir birine yakın derecededir. MHP adayı Hikmet Tekin 1810, CHP adayı Sait Aymaz 1745 ve AP adayı Faik Ertuğrul 1500 oy almıştır. Bu tarih aralığında yapılan mahalli seçimlerde ilde CHP'nin adayları belediye başkanı olurken, 1977 yılındaki seçim olayın seyrini değiştirmiştir. Ülke genelinde oyların %48'ini CHP alırken, Bingöl'de yaşanan bu durum yine Türkiye genelindeki illerin tercihi hususunda tam tersi sonuçlar doğurmuş ve ilde iktidar mücadelesini bu sefer sağ kanatta olan bir parti kazanmıştır. Öte yandan 2 yıl süreyle belediye başkanlığı yapan Hikmet Tekin'nin terör olayına kurban gitmesi üzerine Bingöl'de tekrar

seçimlerin yapılması kararlaştırılmıştır. 21 Ekim 1979'da yapılan belediye başkanlığı seçimlerini yine aynı partiden MHP adayı Hilmi Elçi kazanmıştır.

12 Eylül ara rejiminden sonra 25 Mart 1984 tarihinde yapılması kararlaştırılan mahalli seçimler sonunda Anavatan Partisi ülke genelinde olduğu gibi Bingölde'de zaferle çıkmıştır. Bingöl belediye başkanlığına ANAP'tan Sıtkı Börü iktidar mücadelesini kazananlardan olmuştur.

Kaynakça

Bingöl Günlük Müstakil Gazetesi

Cumhuriyet Gazetesi

Doğu Gazetesi (Bingöl)

İkbal Gazetesi (Bingöl)

Arslan, A. (2007). 1963'ten Günümüze, Yerel Seçim Sonuçları Temelinde Türkiye'nin Siyasi Yapısı, *İnsan Bilimleri Dergisi*, 1-32.

Çoban, E. (2015). 12 Eylül askeri darbesi ve sonrası Bingöl'de siyasal yaşam, *Batman Yaşam Bilimleri Dergisi*, 245-262.

Dursun, D. (2000). *Ertesi Gün; Demokrasi Krizlerinde Basın ve Aydınlar*, 1. Baskı, İşaret Yayınları.

Dursun D. (2005). Türk Demokrasisinde Kurumsallaşma sorunu ve krizleri çözme yöntemi olarak askeri darbeler, *Muhafazakar Düşünce*, 175-196.

Kışlalı, A.T. (1994). *Kemalizm, laiklik ve Demokrasi*, İmge yayınevi.

Mücek, A.A. (2009). *12 Mart öncesinde oligarşik yapıda parçalanmalar, Türkiye'de askeri darbeler*, Gökkuşuğu Yayınları.

Türk Dil Kurumu, (1998). *Türkçe sözlük*, C.2, (K-Z), 9. Baskı.

Coşkun, S. (2004) *Seçim Hukuku*, Mahalli İdareler Derneği Yayını.

Heywood, A, (1997). Demokrasi, *Liberal Düşünce Dergisi*, 108-121.

http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/secim_sonuclari/

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1999&belediyeid=129189

BİNGÖL ARAŞTIRMALARI

DERGİSİ THE JOURNAL OF BINGOL STUDIES

Yıl 3, Sayı 2, Ocak 2017

ISSN: 1309-369X